

ДЖОЙС Джеймс (Joyce James; 02. 02. 1882, Ретгер, передмістя Дубліна — 13. 01. 1941, Цюрих) — ірландський письменник. Закін. Дублін. університет (1902). У 1904 залишив Ірландію, мешкав у м. Трієст (Італія, 1907–15), Цюрих (1915–19, 1940–41), Париж (1920–39). Писав англ. мовою. Дебютував зб. лір. віршів «Chamber Music» («Камерна музика», 1907). Своєрід. внеском у розвиток ірланд. літ-ри стала зб. новел «Dubliners» («Дублінці», 1903–05; вид. 1914), у якій Дж., відмовившись від оцінок, з елементами гумору й лірики, відтворив протистояння городян різноманіт. життєвим обставинам. Духовне формування особистості — у центрі частково автобіогр. роману «A Portrait of the Artist as a Young Man» (1916; укр. перекл. окремих розділів — «Портрет митця замолоду» // «Всесвіт», 1975, № 6). У романі «Ulysses» («Улісс», 1922) для викриття малозмістовності людського буття широко використав метод «потoku свідомості», помітно вплинувши на розвиток модер. літ-ри 20 ст. Захоплення Дж. формал. експериментами, міфол. паралелями виразно позначилося і на незакінч. романі «Finnegans Wake» («Поминки по Фіннегану», 1939), в якому подано історію людства у гротескно-алегор. формі. Перші переклади українською мовою оповідань Дж. з'явилися у періодиці кін. 20-х рр., тоді ж у колах укр. літераторів став відомим і роман «Улісс». Інтерес до твор. пошуків Дж. виявляв Ю. Яновський. 1934 у Львові вийшла кн. Дарії Віконської

«Джеймс Джойс: Тайна його мистецького обличчя», де подано і переклади уривків творів Дж. Окремі його твори українською мовою перекладали також О. Терех, В. Коротич, Я. Стельмах, Ю. Лісняк, В. Коптілов, Р. Доценко, Е. Гончаренко та ін.

Основні твори

укр. перекл. – Улісс. Уривки з роману. [Вірші] // Всесвіт. 1966. № 5; Евелін. Пансіон // Вітчизна. 1972. № 5; Я чую, як брязкає зброя вночі на березі моря... // Всесвіт. 1980. № 2; Над морем. Фонтана // Поклик. К., 1984; Евеліна // Всесвіт. 2000. № 5–6; Зустріч. Земля // Там само. 2002. № 5–6.

Рекомендована література

1. Лейтес А. Джеймс Джойс // Культура і побут. 1927, 23 лип.
2. Рудницький М. Апокаліпса буденщини // Назустріч. 1934. № 15;
3. R. Ellmann. James Joyce. Oxford, 1982;
4. Влодавская И. Джеймс Джойс. «Портрет художника в юности» // Поэтика англ. романа воспитания начала XX в. К., 1983;
5. Анастасьев Н. Преодоление «Улисса» // ВЛ. 1985. № 11;
6. Шахова К. Джеймс Джойс. «Улісс» // Література Англії XX ст. К., 1993;
7. Джеймс Джойс. Джакомо: Мат. до вивчення. Кам'янець-Подільський, 2000;
8. Гончаренко Э. Творчество Джойса и модернизм 1900–30-х гг. Дн., 2000;
9. Її ж. «Дублинцы» Джеймса Джойса: Классика модернист. новеллы. Дн., 2000;
10. Скуратівський В. «Улісс» – як українська проблема // Фестиваль сучас. мистецтва Bloomsday. К., 2007;
11. Габор В. Оригінальне дослідження Дарії Віконської про Джеймса Джойса – початки українського джойсознавства // Дарія Віконська: Бібліогр. покажч. Л., 2007.

Р. І. Доценко

Бібліографічний опис:

Джойс Джеймс / Р. І. Доценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-24004>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).